

Afgørelser – Reg. nr.: 00187.01

Fredningen vedrører: Urnehoved

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

03-01-1957

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

Justitsministeriets genpartpapir. Til fortsættelse af dokumenter.

Anmelder:
Fredningsnævnet
for

Åbenrå amsrådskreds

Art. nr. 420 Bolderslev ejerlav,
Bjolderup sogn.

Stempel-og gebyrfri
efter lov nr. 140 af
af 7. maj 1937 § 33.

U d s k r i f t

a f

forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet for Åbenrå amsrådskreds

--oo0oo--

År 1957, den 3. januar kl. 15 blev af formanden for nævnet,
dommer Gerhard Jensen, på domhuset i Gråsten i

J. nr. 55/56

Fredning af Urnehovedparken, art. nr.

420, tilhørende selskabet "Urnehoved" af

Olmersvold, pr. Tinglev,

afsagt sålydende

k e n d e l s e:

Ved købekontrakt af 6. november 1945 og skøde af 22. maj 1946, tinglyst 16. juli 1946, erhvervede selskabet "Urnehoved", der er et andelsselskab, et ubebygget landbrugsareal, der udstykkedes som art. nr. 420 af Bolderslev ejerlav, Bjolderup sogn, af areal 1.2603 ha. Købesummen var 4.200,98 kr. Andelsselskabet er under 22. september 1945 optaget i foreningsregistret, som register nr. 1286: "Selskabet Urnehoved" af Olmersvold pr. Tinglev, der er stiftet 1940 med vedtægter af 21. februar samme år. Foreningens formål er: 1) At bevare mindet om det gamle sønderjydske landsting "Urnehoved" og de historiske begivenheder, som knytter sig hertil, 2) at erhverve de tingsstedet omfattende arealer til anlæg af en national mødepark."

Det danske hedeselskab forærede selskabet ca. 7000 stk. træer til beplantning, hovedsagelig eg og bøg, og selskabet har siden vedragsfrit ført tilsyn med parken, i hvilken der forefindes græsbevoksede arealer til mødepladser, parkering, samt gange og stier. Hele anlægget fremtræder smukt og er pænt vedligeholdt.

Landsarkivar Frode Bribsvad har i en skrivelse af 25. juni 1956 til fredningsnævnets formand om stedets historiske karakter udtalt følgende: "..... Det vil vist være naturligt at antage, at Urnetinget har ligget på Urnehovedhøjdedraget, men det kan være tvivlsomt, om stedet for tinget netop er den nu indrettede festplads. Ad-

junkt Gregersen mener at kunne påvise en anden plads på højdedraget for det, men det er dog hverken lykkedes ham eller H. P. Jørgensen at bevise, at tingpladsen netop har været der, hvor de mener, at den har været. Resultatet bliver altså, at man må antage, at Urninget har været afholdt på Urnehovedhøjdedraget, men at den nøjagtige plads for dets afholdelse ikke har kunnet påvises."

Efter at formanden for fredningsnævnet havde drøftet spørgsmålet om en eventuel fredning med selskabets formand, fhv. gårdejer H. P. Jørgensen, har selskabets bestyrelse rettet henvendelse til nævnet herom, og på et den 27. juli 1956 afholdt møde i Urnehovedparken, hvor nævnet - bestående af formanden, dommer Gerhard Jensen, det amtsrådsvalgte medlem, gårdejer H. Frandsen, Ensted, og det kommunevalgte medlem, lærer Hans J. Bertelsen, Rebøl - foretog besigtigelse og forhandling af sagen, og hvor selskabet var repræsenteret ved følgende bestyrelsesmedlemmer: Formanden for bestyrelsen, fhv. gårdejer H. P. Jørgensen, Olmersvold, gårdejer Jens Lassen, Bolderslev, Fester Staugård, Torp, og møller Knud Clausen, Årslev, samt skovrider Fremsejer, Skærbæk, og Bjolderup sogneråd ved dets formand, gårdejer Marius Rasmussen, enedes man om, at søge fredningen gennemført og i tilslutning hertil at søge spørgsmålet om den fremtidige vedligeholdelse løst ved bistand af Bjolderup, Hjordkær og Uge kommuner.

På en ekstraordinær generalforsamling den 29. september 1956 i selskabet "Urnehoved" meddelte sognerådsformændene for Bjolderup, Hjordkær og Uge sogneråd, gårdejer Marius Rasmussen, Bolderslev, gårdejer Chr. Petersen, Kassø, og husmand Fr. Tøft, Almstrup, at de pågældende sogneråd var interesseret i fredningen, og at de ville påtage sig vedligeholdelsen af mindeparken under forudsætning af, at udgifterne herved ikke overstiger 500 kr. årlig efter de nuværende prisforhold.

Endvidere vedtoges ensstemmigt forskellige ændringer i selskabets vedtægter, der herefter er sålydende:

" § 1. Selskabets formål er

1. at bevare mindet om det gamle sønderjydske landsting "Urnehoved" og de historiske begivenheder, som knytter sig hertil;
2. at erhverve de tingstedet omfattende arealer til anlæg af en national mindepark.

§ 2. Selskabets kapital fremskaffes ved tegning af andele på mindst 10 kr., hvor hvilke der ikke betales udbytte. Ingen andelshaver hæfter udover sin tegnede andel for selskabets forpligtelser.

§ 3. Den øverste myndighed i alle selskabets anliggender tilkommer generalforsamlingen. På denne har hver andelshaver een stemme uanset tegnede andele. Selskabets ordinære generalforsamling afholdes een gang årligt i februar eller marts måned. På denne generalforsamling aflægges revideret regnskab til godkendelse, ligesom der foretages valg af medlemmer til bestyrelsen og af revisorer.

Ekstraordinær generalforsamling kan afholdes efter bestyrelsens beslutning og skal afholdes, når det forlanges af andelshavere, der tilsammen ejer $\frac{1}{2}$ af selskabets andelskapital. Afholdelse af generalforsamling bekendtgøres af selskabets formand med mindst 8 dages varsel.

§ 4. Selskabet ledes af en bestyrelse på 7 medlemmer, hvoraf generalforsamlingen vælger de 5. Hvert år afgår skiftevis 2 og 3 medlemmer, første gang 1941 ved lodtrækning 2. Den således vægte bestyrelse supplerer sig med yderligere 2 medlemmer, som vælges for eet år ad gangen. Bestyrelsen vælger selv sin formand, næstformand og kasserer, der tillige er selskabets formand, næstformand og kasserer.

Afgår et medlem af bestyrelsen indenfor sin funktionstid, skal bestyrelsen supplere sig med et nyt medlem i det afgåede medlems sted. Bjolderup, Hjordkær og Uge sogneråd er berettiget til at tiltræde bestyrelsen med een repræsentant for hvert sogn. Disse ekstraordinære medlemmer har hver især een stemme ved afstemninger i bestyrelsen.

§ 5. Selskabets regnskabsår er kalenderåret. Regnskabet skal forelægges og godkendes af generalforsamlingen.

I tilfælde af selskabets ophævelse tilfalder selskabets formue, derunder mindeparken, Bjolderup, Hjordkær og Uge kommune i fælles eje.

§ 6. Ovenstående love er vedtaget ved selskabets stiftende generalforsamling den 21. marts 1940 og træder i kraft straks. Ændringer i lovene kræver $\frac{2}{3}$ stemmeflerhed indenfor en lovligt indkaldt generalforsamling.

Lovene er ændret på ekstraordinær generalforsamling den 29. september 1956, og samtlige ændringer er vedtaget ensstemmigt.

Ifølge skrivelser af 12. oktober, 12. november og 11. december 1956 har Hjordkær, Uge og Bolderslev sogneråd givet endeligt tilsagn som ovenfor under generalforsamlingen den 29. september anført.

Det danske hedeselskab har erklæret sig villig til fortsat at ville føre tilsyn med parken.

Selskabets "Urnehoved" har henstillet, at der i anledning af fredningen af det offentlige ydes selskabet en mindre erstatning dog ikke udover 500 kr., som selskabet iøvrigt har meddelt at ville anvende til bænke til mødepladser.

Nævnet finder, at det både af historiske og landskabelige grunde vil være af betydning for almenheden at bevare den til folkelige møder indrettet park, der er beliggende i en skovfattig egn, umiddelbart ved den historiske Oksevej. I medfør af naturfredningslovens § 1 stk. 2 og 3 vil art. nr. 420 af Bolderslev ejerlav, Bjolderup sogn, derfor være at frede, således at parken bevares i sin nuværende skikkelse, uden anden ændring end den, der er forbunden med træbestandens naturlige røgt og pleje, herunder fornyelse. Der ydes ejeren en erstatning af 500 kr., som findes yderst rimelig. Beløbet vil være at udrede med halvdelen af statskassen og halvdelen af amtsfonden.

Ejendommen er fri for pantegæld.

Området vil være at undergive tilsyn af den tilsynsførende med de private skove i Åbenrå amt eller en anden hertil af nævnet udpeget sagkyndig.

Bebyggelse må kun finde sted efter nævnets tilladelse.

Påtaleret med hensyn til fredningen tilkommer fredningsnævnet.

T h i b e s t e m m e s :

Urnehoved mindepark, tilhørende selskabet "Urnehoved", vil være at frede mod en erstatning af 500 kr. og iøvrigt som ovenfor nærmere anført. Erstatningen udredes af statskassen med halvdelen og amtsfonden med halvdelen.

Påtaleret tilkommer fredningsnævnet for Åbenrå amtsrådsreds.

Gerhard Jensen

H. Frandsen

H. J. Bertelsen.

--ooOoo--

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet

for

Åbenrå amtsrådsreds, den 11. april 1957.

p. n. v.

Gerhard Jensen.

formand.

Betalt

Indført i dagbogen for retskreds nr. 102.

Åbenrå købstad m. v., den 8. maj 1957 Dk 1839.

L y s t art. 420 Bolderslev.

sign. Jensen.

Genpartens rigtighed bekræftes.

[Handwritten signature]

Bestemmelser

Afgift	D.B.Nr.	Kr.	Øre
	1839		
§ 14I	lov 11/10/57		
§ 14II	2	-	
Stp. og K.			
Lait	2	-	
skriver:	So	1839	

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

7. november 2016
FN SJS 39/2016

J. nr.: FN SJS 39/2016: Ansøgning fra Urnehovedselskabet om tilladelse til opførelse af shelter på matr.nr. 420 Bolderslev, Bjolderup indenfor fredningen af Urnehoved.

Fredningsnævnet har den 8. september 2016 modtaget en ansøgning fra Urnehovedselskabet om tilladelse til opførelse af shelter på matr.nr. 420 Bolderslev, Bjolderup indenfor fredningen af Urnehoved.

Det fremgår af ansøgningen, at der ønskes opsat et shelter i træ i størrelsen 2,3 m x 3 m i højre hjørne af parkeringspladsen på Urnehoved Tingsted.

Ejendommen er omfattet af Fredningsnævnets afgørelse af 3. januar 1957 om fredningen af Urnehoved. Det fremgår blandt andet af fredningen, at bebyggelse kun må finde sted efter Fredningsnævnets tilladelse.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte skal gennemføres.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 27. oktober 2016.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Urnehovedselskabet dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 på de vilkår, der er anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Fredningsnævnet fandt i forbindelse med afgørelsen af 3. januar 1957 om fredningen af Urnehoved, at der både af historiske og landskabelige grunde ville være af betydning for almenheden at bevare den til folkelige møder indrettede mindepark, der er beliggende i en skovfattig egn umiddelbart ved den historiske Oksevej. Ejendommen skulle derfor bevares i den skikkelse, den havde i 1957 uden anden ændring end den, der er forbundet med træbestandens naturlige røgt og pleje herunder fornyelse. Ifølge fredningskendelsen må bebyggelse kun finde sted efter Fredningsnævnets tilladelse.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet består under behandlingen af denne sag af formanden, byretspræsident Margit Østergaard Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Martin Ugilt Thomsen.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 27. oktober 2016. I mødet deltog for Urnehovedselskabet Janne Rasmussen og Henrik Frees, for Aabenraa Kommune Hella Klindt Hänesen og Peter Mumm, for Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, Ole Lindholdt og for Fri-luftsrådet Finn Sørensen.

Janne Rasmussen redegjorde for ansøgningen. Hun henviste til, at der var fokus på aktiviteter i området. Der er anbragt shelters forskellige steder i området, men der er langt mellem dem. Derfor vil man gerne have opstillet et shelter på Urnehoved Tingsted i samme model som andre i området. Det er forslaget, at shelteret bliver anbragt i hjørnet af parkeringspladsen og i læ.

Fredningsnævnet besigtigede området.

Der var ikke bemærkninger blandt de mødte til opførelse af et shelter, men der var bemærkninger til placeringen af det.

Finn Sørensen og Ole Lindholdt gav udtryk for, at det var uhensigtsmæssigt at anbringe shelterets åbning ud mod parkeringspladsen, og at shelteret bør anbringes længere inde i skoven.

Peter Mumm oplyste, at der ikke er fredskovspligt, og at der ikke er bemærkninger til, at shelterets placering trækkes lidt væk fra parkeringspladsen.

Urnehovedselskabet har efter besigtigelsen den 28. oktober 2016 sendt supplerende materiale i form af revideret situationsplan samt bemærkninger til ansøgningen.

Det er oplyst:

”...

Hermed fremsendes iht. Aftale ny oversigtstegning over placering af shelteret, som placeres ed gavlen- den mod parkeringspladsen. Shelteret er udført i lærketræ og er beklædt med lærke kalmer brædder. Taget er med lærke kalmer og med undertag nedenunder.

Vi bekræfter, at naturstien ind til shelteret bevares som natursti.”

Aabenraa Kommune har meddelt, at der på baggrund af det reviderede materiale ikke er suppleren- de bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, hvis det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af Urnehoved at bevare stedet i dets nuværende tilstand.

Fredningsnævnet finder ved placeringen af shelteret som vist på den reviderede ansøgning af 28. oktober 2016, at det ikke vil være i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 Urnehovedselskabet dispensation til at opføre et shelter i overensstemmelse med den tegning, der er vedlagt ansøgningen af 8. september 2016 på vilkår,

at shelteret udføres i lærketræ og er beklædt med lærke kalmer,

at shelteret anbringes med den smalle ende mod parkeringspladsen på stedet som vist på besigtigelsen og i den reviderede situationsplan af 28. oktober 2016,

at naturstien ind til shelteret bevares som natursti, og

at området retableres og affald anbringes udenfor fredningen.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 7. november 2016

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Urnehovedselskabet v/Janne Rasmussen, janne@lindelygaard.dk

Henrik Frees, hfrees@mail.tele.dk

Aabenraa Kommune, Natur, natur@aabenraa.dk, pmu@aabenraa.dk

Miljø- og Fødevareministeriet, Styrelsen for vand- og naturforvaltning, svana@svana.dk ; sof-ha@svana.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, lendal@nypost.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, aabenraa@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsraadet.dk

Friluftsrådet/Aabenraa, arne1864@bbsyd.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

4. marts 2020
Fredningssag FN SJS 2/2020

J.nr.: 2/2020: Ansøgning fra Urnehovedselskabet om dispensation til opsætning af en ny sten på ejendommen, Oksevejen 40, 6392 Bolderslev, matr.nr. 420 Bolderslev, Bjolderup, indenfor fredningen af Urnehoved.

Fredningsnævnet har den 15. januar 2020 modtaget ansøgning fra Urnehovedselskabet v/formand Mie Bach om dispensation til opsætning af en ny sten på ejendommen, Oksevejen 40, 6392 Bolderslev, matr.nr. 420 Bolderslev, Bjolderup, indenfor fredningen af Urnehoved, der er en status-quo fredning.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Urnehovedselskabet dispensation til det ansøgte som nævnt i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Området er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 3. januar 1957. Det fremgår af fredningen, at der er tale om en såkaldt status quo fredning, hvilket indebærer, at området skal søges bevaret i dets tilstand. Ifølge afgørelsen må der kun ske de ændringer i området som er forbundet med træernes naturlige ”.. røgt og pleje...”. Endvidere fremgår det, at bebyggelse kun må finde sted efter tilladelse fra fredningsnævnet.

Ifølge ansøgningen ønskes stenen opsat som en ny sten ved den nuværende stensætning for at markere 100 året for genforeningen. Stenen ønskes placeret til højre i stensætningen, lige efter den yderste sten. Stenen har følgende mål: Højde 58 cm, bredde 62 cm, dybde 35 cm. Den kommer ifølge ansøgningen til at stå ved siden af stenen med skriften: ”Vi stemte os hjem”, 1920 og passer derfor ifølge ansøgeren godt ind som en forlængelse til 2020. Stenen er mindre end ”Vi stemte os hjem” og vil ”falde” godt ind i stensætningen.

Den sten, der ønskes placeret i området ses på billedet nedenfor.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 28. januar 2020 til Mie Bach, Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., Aabenraa Kommune, Natur, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Aabenraa anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 11. februar 2020.

Slots- og Kulturstyrelsen har den 3. februar 2020 skrevet:

”Slots- og Kulturstyrelsen har ingen indvendinger til den planlagte opsætning af en ny mindesten. Genforeningsstenen fra 1920 er et fredet fortidsminde (fredningsnr. 4208:13) og opsætningen af den nye 100 års-sten vil ligge i fin forlængelse af den historie som allerede findes på stedet.”

Der er ikke modtaget øvrige bemærkninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 1, at området skal søges bevaret i dets tilstand. Ifølge afgørelsen må der kun ske de ændringer i området som er forbundet med træernes naturlige ”.. røgt og pleje...”.

Fredningsnævnet finder ikke, at opsætningen af stenen vil være i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til opsætningen af stenen i størrelse og udformning som angivet i ansøgningen og vist på billedet og placeret ved den nuværende stensætning jf. ansøgningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales

indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 4. marts 2020

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Mie Bach, bachmie@godmail.dk

Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., byg@aabenraa.dk

Aabenraa Kommune, Natur, natur@aabenraa.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, lendal@nypost.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, aabenraa@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk
Friluftsrådet Aabenraa: soenderjylland@friluftstraadet.dk